

DE EENHOORN BEHEERSPLAN

Graanwindmolen De Eenhoorn
Scheldelaan z/n – 2040 Antwerpen Lillo
Stad Antwerpen
Architectenbureau Vanhecke & Suls bv
Levende Molens vzw

Opdrachtgever
Architect
Gebruiker

VERSLAG

01

Datum van overleg a. 19 januari 2021 – week 03
Natuurpunt, Port of Antwerp, deel 1
Port of Antwerpen, Agentschap Wegen en Verkeer – AWW, deel 2
b. 20 januari 2021 – week 03
Agentschap Onroerend Erfgoed – AOE

Betreft OVERLEG

Partijen	Aanwezig	Contactgegevens	Kopie Email
Opdrachtgever Og	Laila Landtmeters	a. & b. 0474 44 89 85 laila.landtmeters@antwerpen.be	X
Stad Antwerpen – Erfgoed	Johan Veeckman	0475 62 52 05 johan.veeckman@antwerpen.be	
Stad Antwerpen – Onderhoud	Wim De Meulemeester	b. wim.demeulemeester@antwerpen.be	X
Architect Ar	Mark Vanhecke	b. 0475 351 888 vanhecke@arvs.be	X
	Didier Jacques	a. & b. 0478 511 880 didier@arvs.be	X
Gebruiker Molenaar G	Frans Brouwers	03 542 06 21 frans.brouwers@telenet.be	X
	Amaat Degroote	b. 0476 863 463 amaat.degroote@gmail.com	X

Eventuele opmerkingen op de inhoud van het verslag dienen uiterlijk bij de volgende vergadering te worden geformuleerd, zoniet wordt de inhoud van het verslag voor akkoord aanvaard.

Volgende overlegvergadering in overleg nader te bepalen **datum & uur**

Overgemaakte documenten nihil

01.1 Algemeen	Actie
---------------	-------

01 • Overleg Molenbiotoop - 19 januari, deel 1

Situering van de problematiek molenbiotoop en het belang van de molenbiotoop > vrijwaring van windvang. Toename van begroeiing als een bedreiging van de windvang door aanwezige groenstructuren, voornamelijk toenemend hoogstammig groen. De grootste problematiek bevindt zich ter hoogte van de berm (spoorlijn noordelijk).

i. Bij dit type Bovenkruier / Stellingmolen mag er worden aangenomen dat er binnen de fysieke perimeter van de eerste kritische 100 meter, een verticale stoffering wordt getolereerd met een maximale hoogte gelijk aan de hoogte van de stelling. Gewenst scenario: Open landschap, weinig tot geen obstakels in deze zone (100 meter diameter rond de molen).

ii. De windmolen is in principe maalvaardig (de huidige technische problematiek niet beschouwend). Een bedreiging van de maalvaardigheid door obstructie of toename van turbulente winden door obstakels kan niet worden aanvaard. (belang van actief en passief behoudsbeginsel onroerend erfgoed)

iii. Er zal een afweging moeten worden gemaakt tussen de ecologische groenstructuur en het vrijwaren van deze windvang. (tussen natuur- en erfgoedwaarde) Er wordt geen kaalslag gevraagd. Vraag naar groen en bijgevolg het beheer dat verenigbaar is met een molenbiotoop. De windmolen maalvaardig houden is een prioriteit. De (molen)inrichting is intact.

Informerend wat er mogelijk is van groenbeheer binnen de molenbiotoop, ook juridisch-planologisch.

Groenbeheer met focus op vrijwaren van windvang en minimaal een windcorridor voor wind vanuit de overheersende windrichting (van zuidwestelijk naar noordoostelijk).

Natuurpunt stelt:

- Ecologische infrastructuur heeft een gevolg voor het beheer.
 - Windmolen is gesitueerd binnen de perimeter met bestemming 'schrone graslanden' en binnen de perimeter van een ecologische infrastructuur (hier zijn inrichtingsplannen van toepassing te vergelijken met een natuurbeheerplan). Er dient te worden afgetoetst in welke mate het beheer van de molenbiotoop verenigbaar is met deze inrichtingsplannen. Indien dit niet zo zou zijn, zal het verlies aan natuurwaarden moeten worden gecompenseerd op een andere plaats. Ook opgaande vegetatiestructuren situeren zich binnen 'schrone graslanden'. Echter, er is geen hoge ecologische waarde aanwezig in de bestaande begroeiing (abelen, grauwe abeel). Er is ook een andere vraag om de zuid beschenen berm aan de noordzijde te ontwikkelen voor bijen. Toch zal er moeten worden gestreefd om de aanwezigheid van de lijnvormige groenstructuur in één of andere vorm te behouden. Bv. behoud van struikgewassen, versterken van grassen met evt. links en rechts een klein boompje.

- Graslandbeheer als basis voorstellen. Grasland met opgaande structuren zou de windvang kunnen toelaten. (struiken, boswilg die wat lager blijft,...)
- De zone is nu vrij gestructureerd; graslandjes, bosjes, hoge bomen (forse bomen 20m hoogte,... Kaalkap van het geheel zou ecologisch een minwaarde zijn. Grauwe abeel is voornamelijk probleem.
- Wijzigingen site in het kader van de aanleg van de tweede Tijsmantunnel, heel de site zal veranderen in de toekomst. Het wegenknooppunt zal veranderen. Het is nog niet bepaald of de tweede tunnel aan de noord- of zuidkant komt van de huidige Tijsmantunnel. Een deel van herinrichting ligt waarschijnlijk binnen de molenbiotop. Het merendeel van de weginfrastructuur zal er wellicht niet meer zijn binnen 5 à 10 jaar. Misschien opportuniteit in de toekomst voor ontsluiting (zuidelijke zijde van de molen).
- Geen verharding binnen ecologische infrastructuur mogelijk (vermijden), padje voor mindervalide op zich geen probleem.

Soortenbeschermingsbesluit Antwerpse haven

- Er is een ecologische infrastructuur van de Antwerpse haven, +/- 500 hectare (pijpleidingstraten, overhoekjes, wegbermen, grotere gebieden bv. recheroever De Grote Kreek...)
- -Natuurpunt adviseert het havenbedrijf en heeft een inrichtingsvisie opgemaakt in functie van het Soortenbeschermingsprogramma van de Antwerpse haven. Hierin zitten een aantal doelsoorten die dienen te worden behouden of te worden uitgebreid. Indien er beschermde doelsoorten voorkomen dan kunnen bedrijven op hun bedrijfsterrein ontwikkelingen doen zonder daar vast te lopen op het Soortenbeschermingsbesluit.
- Er wordt geprobeerd om zoveel mogelijk natuurwaarden in die ecologische infrastructuur. Dat is de visie van het Soortenbeschermingsprogramma (beheersvisie voor soortenbeschermingsprogramma voor 5-jaar) en dit ligt vrij strikt vast voor wat er daarin mogelijk is.

Natuurpunt

- Natuurpunt adviseert het Havenbedrijf, en het Havenbedrijf doet het beheer van die ecologische infrastructuur via
- uitbesteding aan aannemers. Natuurpunt begeleidt, volgt op en doet de monitoring.

Havenbedrijf

- Het beheer gebeurt door de haven, er is geen groenbeheer op de site. Vaststelling dat het groen daar nu als onkruid
- groeit.
- Het beheer is een zeer moeilijk proces, en moet op veel plekken geoptimaliseerd worden om dat strikter te organiseren. Dit gebeurt niet op 1 jaar. Er zijn nu geen concrete plannen (beheer) voor de zone rond de Witte Molen.

Zij zullen nader moeten bekijken of de gronden in beheer zijn van het Havenbedrijf dan wel concessiegronden. Sigrid Fruytier staat voornamelijk in voor Onroerend Erfgoed en zal ons in contact brengen met de juiste persoon. Sigrid Fruytier (Port of Antwerp) geeft aan niet de juiste contactpersoon te zijn voor deze materie. Environment Services verantwoordelijk voor beleidsmateries. Zeker bereid tot overleg en havenbedrijf zal zich constructief inzetten om mee te werken aan de maalvaardigheid.

Procedure groenbeheer

Stel het wegnemen van een zone hoogstammig groen, inspelend op het vrijwaren van de windvang (behoud van maalvaardigheid):

- -Natuurpunt maakt een vegetatiekaart op met inventarisatie van welke bomen een (grote) hinder vormen,
- Natuurpunt maakt een plan / voorstel over aan de Haven om dit te bespreken,
- bepalen wat in omgeving van de Witte molen
- rekening houdend met de erfgoedwaarde
- rekening houdend met de natuurwaarde (in functie van wat er in die ecologische infrastructuur wordt gerealiseerd)
- eventuele omzetting in een omgevingsvergunning (bomen rooien / bos, is vergunningsplichtig)
- compensatiemaatregelen
- Havenbedrijf zal aan instandhoudingswerken doen, als dat meer is wiens verantwoordelijkheid en bevoegdheid en hoe moet dat in de toekomst gebeuren,
- Noordelijke zijde bekijken wat de concessiegrenzen zijn, rode vlakken in het concessiegebied zal ook in overleg zijn met klantenrelaties en met de concessionarissen.

Willy Ibens zal agenderen en verder bekijken binnen het Havenbedrijf
Contactpersoon: Dorien Vancoute
Sigrid zal Dorien op de hoogte brengen.

Agendering van problematiek Molenbiotop

- op agenda volgend periodiek overleg Antwerpse haven (agendering door **Willy Ibens** – Natuurpunt, met als **contactpersoon Dorien Van Cauteren** – Havenbedrijf),
- - Sigrid zal reeds contact hierover opnemen met Dorien,
- intern overleg binnen groep Antwerpse haven, compromis wat er kan aangepast worden,
- voorleggen powerpoint,
- in principe geen probleem voor Haven,
- kappen van hoogstammige bomen bv. buiten de Schoontijd,

Het overleg met Natuurpunt was constructief waarin zij wensen tegemoet te komen aan de noodzaak. Zij kennen de problematiek van de Witte Molen / De Eenhoorn en zullen nakijken wat er mogelijk is. Zij zullen het Havenbedrijf hierover adviseren. Dit is een te doorlopen procedure met onder meer ook handelingen met vergunningsplicht betreffende het wegnemen of wijzigen van de aanwezige groenstructuren.

• Overleg Ontsluiting - 19 januari, deel 2

Situering van de problematiek ontsluiting > er is geen zachte ontsluiting (voetgangers en/of fietsers) en dit in het kader van mogelijke aanvraag open erfgoed.

De molen terug een publieksfunctie geven, fietsers en wandelaars ook daar naartoe te trekken in functie van openstellen van de molen.

• Huidige situatie – ingrepen AWW

Recente ingrepen op Scheldelaan om de fietsbereikbaarheid van bedrijven te verbeteren en veiliger te maken; Gehanteerd principe op Scheldelaan:

1. lokaal versmallen van rijbaan naar 2 keer 1 rijstrook met middenberm zodat fietsers uit de voorrang in twee tijden kunnen oversteken telkens over 1 rijstrook,
2. Ofwel oversteek via een lichtenregeling.

De fietsoversteken ter hoogte van Tijsmanstunnel West werden geschrapt in functie van de bereikbaarheid naar Evonik. Het fietspad is weggenomen (onthard). Het ontsluiten van de molen ter hoogte van de op- en afritten is zeer gevaarlijk en is niet wenselijk.

• Mogelijkheden – AWW

-Oversteek fietspad Scheldelaan noordelijk (zijde Lillofort) kan worden gebruikt door voetgangers, voetpad op een baan 70 km/u onmogelijk en niet veilig.

Fietspad of voetpad tot molen zal niet worden opgemaakt door AWW, mochten daar plannen van bestaan kan het agentschap bekijken of zij daar achter kunnen staan. (niet initiatiefnemer)

- Pad met de molen als eindbestemming; Een type van zachte ontsluiting zou mogelijk zijn waarbij het duidelijk is dat de molen de eindbestemming is. In plaats van enkel het functioneel fietspad, in andere materialiteit, in plaats enkel het functioneel fietspad.

-Parkeerstrook van eerste 50 meter voor molen downgraden voor eerder personenwagens dan vrachtwagen (problematiek zwerfvuil, windvang, parkeervoorziening personenwagen windmolen), Het agentschap kan deze zone afkruisen e.a.,

Beperken tot parkeren van enkel personenwagens in plaats van trekkers met opleggers. Binnen havengebied is het Havenbedrijf die de verkeersborden plaatst en beheert.

• Havenbedrijf

Fietspaden is materie van het havengebied: **contactpersoon Nele Stevens**, verantwoordelijk voor de uitbouw van de fietsinfrastructuur in de haven.

De Haven hecht veel belang -strategisch project- om fietsveiligheid in de haven te verbeteren, heraanleg nieuwe fietspaden en verbeteren van bestaande fietsinfrastructuur.

- Nazicht opname van de molen op de fietskaart Port of Antwerp, tekstuele vermelding van De Eenhoorn maar niet aangegeven op de fietsroute.

Mevr. Sigrid Fruytier wenst betrokken te blijven bij de opmaak van het beheersplan.

Partijen overleg extern

Natuurpunt

- Willy Ibens, willy.ibens@gmail.com

- Dirk Eekelers, dirk.eekelers@natuurpunt.be

- Anke van Eggermond, ankevaneggermond@hotmail.com

- Tim Vochten, tim.vochten@natuurpunt.be

Haven van Antwerpen

- Sigrid Fruytier, sigrid.fruytier@portofantwerp.com

Agentschap Wegen en Verkeer

- Annelies De Ridder, annlies.deridder@mow.vlaanderen.be

Acties

Actie

- Ar zal het document 'presentatie' & 'analyse molenbiotoop' overmaken aan Natuurpunt, AWW & Havenbedrijf.
- Ar maakt ook een nota over met voorstel tot beheersmaatregelen groenbeheer in functie van molenbiotoop.

Ar

Overleg Beheersplan Onroerend Erfgoed (OE) - 20 januari

- Dubbel spoor - opmaak Beheersplan (BHP),
 - dringende herstelwerken, niet-maalvaardig door molen-technische problemen
- Door omstandigheden werd de rondgang ter plaatse in de Witte Molen door OE geannuleerd en op het voorziene moment gewijzigd in een videocall.
- OE zet wijziging erfgoedpremiestelsel uiteen:

Erfgoedpremie volgens de standaardprocedure (verhoogd premiepercentage mogelijk van 60%) indien,

 - eigendom van openbaar bestuur of,
 - ZEN-statuuut of,
 - maalvaardig met openstelling (engagementsverklaring dat dit altijd zo het geval is geweest),
- Er dient binnen één premie in datzelfde dossier tot maalvaardigheid te komen, oplevering waarbij graan tot maal vermalen wordt.

Eén erfgoedpremie standaardprocedure per jaar, maximaal 250.000 euro per jaar i.p.v. 25.000 euro

 - binnen een vijfjaarlijks budget van 500.000 euro.
 - premiebedrag op basis van kostenraming of offerte
- Toepassing aanvraag onderzoekspremie, eventueel mogelijk voor onderzoeken en vaststellen problematiek:
 - molen draait niet meer, as draait slecht
 - probleem met het kruien
 - as draait tegen voorbaard en halssteen gebroken
 - ...
- Erfgoedconsulent Martijn Kivit zal informatie bezorgen in verband met de vigerende regelgeving Onroerend Erfgoed die mid-december 2020 is gewijzigd.
- Er moet niet worden gewacht op het BHP om tot een maalvaardige molen te komen.

Staat los van het BHP beheersplan. (=parallel spoor). Premie aanvragen zonder beheersplan.
Hoe sneller maalvaardig, hoe beter.
- Er wordt voorgesteld om een molenbouwer langs te laten komen ivf het aanvragen van een erfgoedpremie volgens de standaardprocedure.
 - > inzicht, diagnose en kostenraming werkzaamheden

Molenbouwer contacteren, molentechnisch aspect laten bekijken en loskoppelen van het BHP
Herstellingswerken opnemen los van het BHP (dit jaar)
- Problematiek van ontsluiting
 - Ruimtelijk ingesloten / Ingeklemd tussen spoorwegberm noordelijk / oostelijk, het op- en afrittencomplex zuidelijk van de Tijsmanstunnel en het wegenpakket (2x 2 rijstroken) van de Scheldelaan noordwestelijk tot zuidelijkwestelijk,
 - Afgelegen, hoe bezoekers krijgen
- BHP kan/zal tussentijds gewijzigd worden ivm de Oosterweel-werken (Tijsmanstunnel)
- Plaatsbezoek met rondgang op 02.02 om 13u30
- Partijen overleg extern

Agentschap Onroerend Erfgoed

 - Martijn Kivit, martijn.kivit@vlaanderen.be
 - Leni Thiers, leni.thiers@vlaanderen.be (molendeskundige)

Acties

Actie

- Ar zal molenbouwer contacteren, uitnodigen voor prijsvraag noodzakelijke herstellingswerken i.f.v. maalvaardigheid. Ar
Overmaken draft BHP op 02.02